

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Nemzeti kegyelet.

* Ötvenharmadik esztendeje telik be ezen az őszi hajnalon, hogy Magyarország tizenhárom hű fia vértanu halált halt Arad vesztőhelyén a haza szent ügyéért, amit életük utolsó percéig mindnyájan hűséggel szolgáltak.

Október hó hatodika mély gyászt jelent azóta ebben az országban. Évről-évre megújul ez a gyász nemzeti hőseinkért s minden magyar ember szívén végig rendül a fájdalom, amit a nagy megaláztatás keltett a nemzetben.

Kell, hogy így legyen, kellene, hogy minél fogékonyabbak legyünk a tiszta és nemes érzések iránt, melyek között első helyen áll a nemzeti kegyelet.

Minden nemzetnek van történelmi multja és ebben oly emlékek csoportja, amelyek fölemelők, példaszerű eseményekre vonatkozó és az ősök erényeit hirdető és dicsőítő. Nincs ember, akit — ha szívében meleg érzés lakik — ne lelkesítene nemzete dicsősége s ha ez csak a multban is volt fényes: az utódnak mégis mindenkorra szóló vigasztalás. A történelem ezen nagy tanítása mind a kegyelet kapcsán ujulhat meg

és szívároghat át belénk legjobban. Aki nemzetének multjában szépet, nemeset talál, legyőzhetetlen szuggesztív hatása alatt van arra, hogy méltó utód legyen, valamint hogy legszűkebb családi körünkben is jóltevő hatását látjuk, ha elődeinket büszkeséggel lehet emlegetniünk.

A magyar nemzet ezer éves krónikájában nincs feketébb lap, de olyan gyászos diárium sem lesz több, aminő ötvenhárom esztendővel ezelőtt október hónapjának diáriuma. Ötvenhárom év telt el azóta, a seb, melyet akkor ütöttek rajtunk, behegedett, a mártírok emléke azonban nem halványult el, glóriájuk fényben és melegségben nem fogatkozott meg.

Október 6-ika és általában az egész hónap ötvenhárom esztendő óta gyászünnepe nekünk. A míg a hatalom bűnnek, árulásnak nézte, ha magyaroknak vallottuk magunkat, hogy egy kis mécses meggyújtásával áldoztunk nagyjaink emlékének és ünnepeltünk titkon a szíven, minden család otthon zárt ajtóknak, az elsötétített ablakok mögött.

Az esztendők hosszú során át nem-

csak azokra kellett könnyes szemmel, szorongó szívvel gondolnunk, kiket egy szempillantás alatt átsegítették a hamleti bökkenőn, a földi élet révén, de azokra, kik bilincset csörgettek börtönökben idegen földön, mert a hazát szerették, nagy veszedelmekben hiven szolgálták s végül azokra, akik önként számkivetették magukat.

A nemzeti kegyelet e napon fényesen hirdeti, hogy a golyó és a bitó az aradi vár alatt a nemzet hű vitézeit nem az enyészetbe ragadta, hanem a halhatatlanság örök világosságába.

Mi egy nap, mi egy évszázad, mi néhány ember halála egy nemzet történetében, mely életét az örökkévalósághoz igazítja?

Nemzedékek jönnek, nemzedékek mennek, valamennyi munkálkodik, a nemzeti nagyság, a nemzeti halhatatlanság örök művén és hányak jut osztályrészül az a szerencse, hogy kiemelkedjék a nemzet egyeteméből s mint tündöklő csillag a haza egén, mint a nemzet életének nap- és csillagrendszere, mint a Csaba királyfi seregének mennyei csapatja, a nemzettel egyben fussa meg

A BÁCSKA tárcája.

Emléksorok.

(Schweidel József emléktáblája leleplezése alkalmából.)

Schweidel! E kőtáblánk nem azért van, mert Te dicső vagy,

Hisz mártyrkoszorúd Téged a mennybe emelt.

Vagy tán földieid rótták le a hála adóját?

Oh! De nemcsak azért áll kegyeletjele itt. —

Intője ez a kő, melynek intése tanítás:

Szent köteleységünk, — *honszeretetre* tanít.

Dr. Benkő István.

Schweidel József élete.

Irtá: Trischler Károly.

II.

Lembergben együtt szolgált báró Haynauval, ki ott gyalogsági őrnagy volt. A két főtisztet benső barátság fűzte egymáshoz. Mindkettő genialis főtiszt volt. Bizonyára még akkor nem gondoltak arra, hogy ezt a barátságot az aradi Golgotha fogja megsemmisíteni és ebben Haynau lesz Schweidel ítélő bíróságának az elnöke. Hogy mily jó barátja volt később Haynau Schweidelnek, majd megtudjuk Schweidel utolsó óráiban.

A Sándor huszárezredet 1848. évi március havában, mikor Bécsben a márciusi forradalom kiáltott, Bécsbe a székvarosba rendelték és itt tette le az esküt a magyar haza és alkotmányra. Kineveztek az ezred parancsnokává és a hazába Pécsre helyezték át.

Ezredese gróf Apponyi Károly és Konrád alezredes betegét jelentettek és így Schweidel vezette a Sándor huszárezredet a hazába. Nyílt egyenes karaktere volt, aki hitt az esküt szentségében és semmiféle magasabb biztatások és ígéretek nem birták rá arra, hogy esküszegő legyen. Nagy lelkesedéssel lépte át huszáraival a határt a Lajthánál és a magyarság örömmujongása közt vezette le az ezredet Moson, Győr, Pest, Székesfejervárról át állomáshelyére Pécsre.

Ezen idő óta a leghűbb, legodaadóbb honvédnek igazolta magát. Szívvel és lélekkel, észszel és erővel szolgált a magyar haza szent ügyét. Honvédtiszti pályája teljes fényt áraszt rája. Igazi férfiú, talentumos katona, kinek gondolkozása tiszta harmóniában van tetteivel. Igazi honvéd, csupa energia, csupa tettvagy, egyenes és határozott jellem. Semmi alacsony gondolat nem tud hozzája felküzni. Nyugodt és természetes a siker napfényében éppen úgy, mint a bukás sötétségében. Az előbbi el nem kaphatja, az utóbbi meg nem tőri. Pályája gazdag példatára az igaz tiszta honszeretelmnek.

1848. évi szeptember hó 6-án a magyarrá lett Sándor huszárezred ezredesévé nevezték ki gróf Teleky Ádám hadosztályába. Gróf Teleky Ádám vezérnek különös stratégiai fogalmai voltak. Jellachich gyűlévész hadával megjelent a Drávánál és be akart törni az országba. Gróf Teleky Ádám hadtestét küldték ellenebe. Ez mindig kitért Jellachich elől és legfőbb katonai elve a békés visszavonulás „retirade”, mint azt katonai műnyelvén hívják. Vissza is vonult Marcalig s mikor még itt sem érezte magát biztonságban, Keszthelyig retirált vissza. Az ezred tisztjei, kik égtek a hareválytól, zugolódtak.

Ettől a zugolástól az inába szállt a bátorsága és egy ködös szeptemberi hajnalon arra ébredtek a táborban, hogy gróf Teleky tábornok, Bárczay ezredes, gróf Feszty György és Tasziló alezredeseknek hűlt helye van. A tiszti közvélemény Telekyt azzal gyanúsította, hogy Jellachichsal tart és a honvédezred volt osztrák tisztjei ingadozni kezdtek. Ekkor Schweidel az 1848. évi szeptember hó 20-án megtartott főtiszti gyűlekezeten az ingadozó tiszteket eskütök szentségére, a haza iránt való honfői köteleységükre nagy hévvel és lelkesedéssel buzdította. Az osztrák tisztek erre kevés kivétellel hűvek maradtak a magyar zászlóhoz.

Ebben a zavaros időben történt, hogy István főherceg, ki az összes magyar hadak

a halhatatlanság pályáját az idők végezetéig.

Az aradi vértanuk nagysága az évek multával mind nagyobbra növekszik, daliás alakjuk kiszáll a sirjuktól, amelyet Pantheonná emelt a nemzeti kegyelet gyöngéd érzése; szellemük él és élte minden igaz emberi lélekben.

Könnyes szemmel, de lobogó büszke érzéssel nézünk rájuk, büszke önérettel gondolunk arra, hogy magyarok vagyunk és megnyugszunk a Gondviselés végzésében, amelynek útja rejtelmes, amelynek bölcsesége nagy, amely jutalmaz és büntet a maga módja szerint s amely a nemzetek sorsának intézésében nem nézi a márt, vagy a holnapot, hanem az — örökkévalóságot.

A tizenhárom vértanu megdicsőült sorában van Schweidel József városunk szülötte 1848—49-es honvédtábornok, kinek dicső emlékét hétfőn, október hó 6-án emléktáblával jelölte meg szülőföldje népének hazafias kegyelele.

A lélekemelő szép ünnepély lefolyásáról kiküldött tudósítónk a következőket írja:

A Schweidel ünnepély.

Saját tudósítónktól.

Zombor, 1902. okt. 6.

Lélekemelő volt az az ünnepély, melyet Zombor sz. kir. város polgársága rendezett az aradi Golgothán a magyar haza szabadságáért elvérzett Schweidel József honvédtábornok dicső emlékére.

Borongós őszi nap volt, olyan mint az, amelyen a magyar nemzet vértanuinak lelke felröppent a magyarok Istenéhez, fel az égbe, hogy félistenekként imádtassanak minden magyar honfitól.

Gyászfátyollal borított tricolorokat lengetett az őszi szél, ezrek imáit vitte

fel a magasba az ég Urához, áldást kérve a megdicsőültekre, áldást az egész magyar hazára.

Az ünnepély 9 órakor a plébániai templomban gyászistentisztelettel kezdődött.

A templom ez alkalomra gyászt öltött. A szentély közepén hatalmas katafalk volt felállítva, körülötte száz és száz gyertya égett. A fő- és mellékoltárok fekete lepellel voltak leborítva, ugyancsak a szentélyben levő padok, melyek a hatóságok és testületek részére voltak fentartva. Az ünnepély ifjusági rendezői kordont vontak a padok mellett és ezáltal mintaszerű rend uralkodott az istentisztelet alatt. Pár perccel 9 óra előtt megérkeztek a hivatalos testületek és társulatok. A dicső vértanu családja részéről a szentélyben elhelyezett bارسony székeken foglaltak helyet: Schweidel tábornok leánya Halász Gedeonné szül. Schweidel Anna urasszony, fiával ifj. Halász Gedeonnal.

A szentély padjaiban: Drakulics Pál dr., orsz. képviselő, Hauke Imre polgármester, Ambrozovits Béla miniszteri tanácsos, Széchényi József nyug. törvényszéki elnök, a városi tanács tagjai és a 48—49.-iki honvédek foglaltak helyet. A templom hajójában pedig a következő hivatalok és testületek: a vármegyei tisztikar Karácson Gyula alispán vezetése alatt, a bíróságok Szondy Mátyás vezetése alatt, a városi tisztikar, a pénzügyigazgatóság tisztikara Györffy Géza kir. tanácsos vezetésével, a m. kir. adóhivatal Horváth József vezetésével, a m. kir. államvasutak tisztikara Modes János állomásfőnök vezetésével, a róm. kath. elemi iskolák tantestülete Temunovits József h. igazgató vezetésével, a kincstári ügyész-

ség Janovits Gyula kir. jogügyi tanácsos vezetésével, a vasuti osztálymérnökség Gehring Lajos főmérnök vezetésével, a m. kir. folyammérnöki hivatal Hegedűs Sándor főmérnök vezetésével, a zombori jótékony magyar nőegylet id. Mihályi Jánosné urasszony vezetésével, az iparoskör zászlóval Vértesi Károly elnök vezetésével, a betegsegélyző-egylet zászlójával, a tűzoltó-testület küldöttsége Czedler János főparancsnok vezetésével és még számos helybeli egylet, továbbá a felső kereskedelmi iskola ifjusága és tanárikara Zsulyevits Ernő igazgató vezetésével, a főgymnasium ifjusága és tanárikara Rittinger Antal h. igazgató vezetésével.

Pontban 9 órakor kezdődött az ünnepélyes gyászistentisztelet, melyet Fejér Gyula apátplébános celebrált Muzsik Antal, Agatics Boldizsár, Pfalz Jakab és Littvai Péter lelkészek segédletével. A gyászmise alatt a kaszinó-egyleti dalárda M. Engesser gyönyörű Requiemjét énekelte. A templom zsufolásig megtelt ünneplő, áhitatos közönséggel és az istentisztelet végével állva hallgatta a közönség a Hymnust, melyet a dalárda szépen énekelt el.

A leleplezés.

Az érseki óvónőképző-intézet előtt ezrével állt az ünnepi közönség, lelkesen várakozva az ünnepély kezdetére. Az ünnepély színhelye pazar díszítésével pompás látványt nyújtott. Az óvónőképző-intézet falában elhelyezett emléktáblát fehér lepel borította, körülötte a fal nemzeti színű drapériával és lombfüzerekkel volt bevonva. A teret nagy nemzeti lobogók körítették, ugyancsak a szomszédos róm. kath. zárdáról is hatalmas lobogók csüngtek alá. Az óvó-

főparancsnoka volt, Moga tábornokra bizta a dunántuli sereg vezérletét.

A pákozdi csata.

Jellachich szeptember hó 26-án seregével megszállotta Székesfehérvárt. A magyar badak Sukoró vidékén táboroztak. A bán a főváros felé igyekezett és mindenáron hatalmába akarta keríteni. A szemben álló magyar sereg, melynek jobb szárnyán a Sándor huszárezred Schweidel parancsnoksága alatt állt, erős gátat emelt a bán vérmes vágyai elé. Jellachich mégis elhatározta, hogy most az egyszer fegyverrel tör magának utat. Előbb azonban tudni aklarta haderőnk állását, Fliggelli nevű őrnagyát bizta meg a kémleléssel. A kémkedés azonban nem sikerült. Elfogták és a mieink megtudták, hogy a bán támadásra készül.

Moga, a magyar sereg fővezére látván, hogy a támadást nem kerülheti el, kedvezőbb hely után nézett, dacára, hogy a főtisztek köztük Schweidel is ezt az ide-oda vonulást kárhoztatták. Már el is indította hadait Martonvásár felé, mikor megérkeztek Ludvig János és Repeckzy János országgyűlési képviselők, a nemzetgyűlés megbízásából jöttek, hogy a hátráló vezért útkezet elfogadására bírják. Haditanácsot tartottak a sukorói templomban, a tanácsban Schweidel is élénk részt vett és a harc megkezdése mellett volt. Az értekezleten részt vett Perczel Mór, sőt maga

Batthyány gróf is, ki a táboron keresztül utazott Bécsbe. Moga minden körülmények közt be akarta várni az új országos főparancsnok intézkedéseit. Heves vita támadt a főtisztek közt, Moga lemondással fenyegetődött.

A bán azonban nem soká várakozott, szeptember hó 29-én megtámadta seregünket. A horvát haderő 26,000 emberből állott 58 ágyuval. A magyarok létszáma pedig alig tőtte meg a 16,000-et és három ágyúttege volt. Jellachich délelőtt 10 órakor Pákozdi felől kezdte meg a támadást nagy erővel, de csekély bátorsággal. A mi csapatjaink derekasan állták a tüzet, itt sem lángett valami magasan a harcok. Ebben az útkezetben állottak először egymással szemben a régi császári ezredek, az osztrák csapatokkal, melyeket a bán vezetett. A bán a császár nevében támadott, Moga a király nevében védekezett.

A maroknyi magyar sereg egyik rohamot a másik után verte vissza és Jellachich többszöri sikertelen kísérlet után felhagyott a támadással és Fejérvár felé hátrált. A pákozdi csatában Schweidel József hadosztályparancsnok a Sándor és Miklós huszárok élén valóságos hős volt ebben az útkezetben és kinevezték honvédtábornokká.

Vitézségét és kitünő vezérletét nemcsak a főparancsnok Moga, hanem tisztársai és

maguk a katonák is dicsőítették. Az ő lelkes vezetése tette lehetővé, hogy a szabadságharc első véres csatájában a honvéd győzedelmeskedett.

Még egy felette fontos körülmény fűződik a pákozdi győzelemhez. Ezen győzelem által a Dunántul és vele a főváros egy csapásra megszabadult a veszedelemtől. Ez a győzelem volt a magyar nemzet szabadságharcában nemzeti hadseregének első nemzeti megnyilatkozása a Schweidel nevéhez is fűződik, mert Moga ebben a csatában csak névleg volt a fővezér.

A kormány is elismerte Schweidel nagy érdemeit. Mészáros Lázár hadügyminiszter és Batthyány miniszterelnöktől elismerő oklevelet kapott és elnyerte a vitézségi érmet. Kossuth Lajos is a haza nevében fejezte ki elismerését Schweidelnek.

Az ellenséggel ekkor Moga három napi fegyverszünetet kötött azzal a feltétellel, hogy mindkét a záróvonal mögé vonul és a szerződés idejének lejártáig ott marad. A magyar sereg Martonvásárig vonult vissza. Itt konstataáltak, hogy magyar részen 7 halott, 37 sebesült egyén és 5 agyonlőtt ló van.

Jellachich azonban szavát szegte és hajnalban egész seregével megszókött. Mire a magyarok észrevették, már Ovárnál átlépte az osztrák határt.

nőképző valamint a zárda ablakait virágokkal ékesítették a hazafias iskolánénék.

A rendezőség serényen működött azon, hogy a templomból érkező meghívottak és a közönség minden fennakadás nélkül foglalhatták el helyeiket. Városunk notabilitásai, valamint a szép hölgyek az árva ház előtti székeken foglaltak helyet. Szemben a szónoki emelvény nyel az árva házhoz elhelyezett emléktábla alatt ültek: Halász Gedeonné sz. Schweidel Anna urasszony, jobbján Hauke Imre polgármester, balján fia Gedeon. A többi helyeket Drakulics Pál dr., Kosztics Lázár dr. Ambrozovics Béla, Fejér Gyula, Kozma László, Gräff Nikáz, a nőegylet összes tagjai és városunk intelligenciájának színe-java foglalta el. Az érkező testületeket Vértesi Károly elnök és Szobotka Rezső főrendező fogadták.

A testületek felvonulása impozáns látványt nyújtott s jó félóra múlva került, amíg a hatalmas néptömeg elhelyezkedett a kijelölt helyeken.

Amint a közönség elhelyezkedett, az ünnepély megkezdődött. Először a dalárda vonult fel a podiumra és a siri csendben a Hymnuszt kezdte énekelni. A közönség állva, levett kalappal hallgatta a dalárda énekét, melyet Ferencsik Lajos tanár dirigált. Az ének elhangzásával fellépett az ünnepi szónok Buday Gerő a dobogóra és ott a közönség lelkesítő éjlenei között megkezdte beszédét. A szép beszéd gondolat gazdagságával, magas röptével, mélyen meghatotta az ünneplő közönséget.

Az ünnepi szónoklat alatt lehullott a fehér lepel az emléktábláról. A közönség mélyen megilletődve tekintet a ragyogó arany betűkre, a melyek örök időkre hirdetik:

Itt született 1796. évi május hó 18. napján Schweidel József 1848—49. honvédtábornok, a magyar szabadságharcnak az aradi Golgothán megdicsőült vértanuja. Emlékét őrzi minden magyar szív. Zombor, 1902-ik október 6-án.

A lepel lehulltával a szónok befejezte szavait.

Percekig tartó és szünni nem akaró éljenzés követte a magasan szárnyaló szónoklatot és számosan siettek a szónok üdvözlésére. Az első között a dicső vértanu leánya: Halász Gedeonné urasszony, akit könyekig megindított dicső emlékü édes atyjáról mondott emlékbeszéd.

Az éljenzés megszűntével Trencsény Károly a felső kereskedelmi iskola tanára szavaltta el a következő saját szerzeményű ünnepi ódáját:

Schweidel József emléke.

Nagy idők, nagy eszmék, nagy férfiak, tettek
Emléke fényében fürdik meg a lelkem
Forgatván lapjait a történelemnek,
Főnségben a melyhez foghatót nem leltem.
Dicsősséggel, gyásszal teljes a mi multunk...
Dicsősséggel, gyászából már sokat okultunk;
De bármi volt sorsunk, jó avagy mostoha,
Egyet sem tanultunk: felejteni — soha!

Kishitt lemondás, hűtlen feledés —
Nem, ez soha vétke nem volt a magyarnak.
Emléke a multnak, hite a jövőnek
Főntartá erejét a szívnek, a karnak.
Emlékezet és hit a mi erősségünk,
Ezeréves éltet az adott mi nékünk.
Nem ezer év, száz sem! — s az lesz a halálunk,
Ha valaha gyáván feledni találunk!

Emlékeztünk ma is... De ne komor gyásszal!
Költözzék szívünkbe enyhületes béke.
Nagypénteki gyászából husvétii öröm lett
Ama tizenhárom vértanu emléke.
Hiszen a hazáért haltak, — s nem hiába:
Uj életet nyertünk haláluk díjába;
Az aradi véres golgota földéből
Dicső feltámadás szent temploma épült.

E templom oltárán, a nemzet szívében
Örök lánggal ég im a kegyelet, hála,
S nem feledjük soha: mire tanit bennünk
Ama tizenhárom vértanu halála.
Gyalázatra szánva — megdicsőülének,
Kik bíráik voltak — elítéltek lőnek;
Elítélte őket az örök igazság,
Mert tettök jogtalan, gyáva volt és gazság!

Emlékeztünk rája!... S ha mikor felednők,
Ide nézzünk mindig, itt is egy intő jel!
Im: ebből a házból indult el a gyermek,
A ki a hazának hőse lett idővel, —
Ki a szabadságért harcol karral, észszel, —
A szabadság romján, a golgotán vész el, —
Ki a tizenhárom egyike, — ki nékünk
A dicsőültek közt külön büszkeségünk!

... E márványba vésett aranyos betűknek
Valódi értelmet igazán csak az ad,
Ha szívünkbe véssük, tettel megmutatjuk:
— Mint ő — rendületlen szeretjük a hazát.
— Városunk szülötte, hazánk vértanuja!
A késő nemzedék példából tanulja
A magyar polgári szent köteleltséget...
— S fényt vet mi reánk is örök dicsőséged.

A gyönyörű költemény lelkesítő hatással volt mindenkire, aki azt a szavaló szép előadásában csak hallotta. A szavaltatot többször szakították meg hosszantartó éljenzés, a befejezés után pedig frenetikus éljenzéssel adózott a közönség elismeréséről a költőnek.

Trencsény Károly szép ódájának elhangzásával és az éljenzés csillapulásával Rácz Soma főgimnáziumi tanár felolvasta a vértanu családjának Budapestről a rendező bizottsághoz intézett köszönő levelét, melyet az alábbiakban közlünk egész terjedelmében:

Nagyérdemű Schweidel emlékszóbor-bizottság!
Igen tisztelt elnök ur!

Néhai Schweidel József 1848—49-es honvédtábornok és az aradi 13 vértanu egyike, hazafiai érdemeinek és dicső nevének megörökítése céljából lelkes hazafiakból alakult bizottság élén hozzá méltó elnökével létrehozta az alapot, mely a nagy hazafi tábornok

kiváló érdemeinek megfelelő emléktábla előállítására megkivántatónak terveztetett.

Igen tisztelt elnök ur! A leleplezési ünnepély határidejéül méltóztatott a bizottsággal egyetértőleg 1902. évi október 6-át kitűzni s erre a vértanuhalált szenvedett tábornok családjához közvetlen tartozókat külön-külön levélben Zomborba előzékeny kedvességgel meghívni.

Nagy sajnálatunkra azonban, magas életkorunk s az ettől elválaszthatlan testi gyengeség, sőt éppen azoknak gyengélkedése, influenzás állapotuk, kik mint 1848—49-es honvédek, az akkori hazafias fellobbanás katonai küzdelmeiben részt vettek s első sorban lettek volna hivatva ez örökké emlékeztető leleplezési ünnepély érdekességét jelenlétükkel emelni, a Zomborban megjelenést egészen lehetetlenné tették.

E sajnálatos akadály azonban nem állhatja útját annak, hogy leközelező elismerésünket ne nyilvánítsuk az igen tisztelt elnöknek s lelkes, hazafias bizottságának, Zombor város tanácsának és lelkesült közönségének, Bácsmege minden résztvevő tagjainak, kik mindnyájan karöltve megtették honfiai köteleltségetek abban, hogy e szép emléktábla ne csak megteremtessék, de rendeltetésének át is adassék.

És e pontnál megállva, mely bálánkat nyilvánítjuk a bőkezűségéről, szívjóóságáról, keresztény katolikus nagyszeretéről és lángoló magyar hazafias érzelmeiről jól ismert Császka György kalocsai érsek ur ökegyelmességének, ki ezuttal is a most jelzett erényeinek gyakorlati példáját nyújtván a hazafias ünnepély véglegesithetését és ünnepélyes lefolyását lehetővé tenni méltóztatott azáltal, hogy kegyes volt az emléktáblának, Schweidel tábornok szülői háza falába leendő elhelyezésére, mely ház jelenleg önmagyméltósága tulajdonát képezi, a szükséges engedélyt megadni.

Ezek hálás felsorolása után mi tisztelettel alulírottak nemcsak mint Zombor város lelkes közönségével együtt érző szív és lélekben egybekapcsolt jó hazafiak, de mint a vértanu tábornok gyermekei véreivel és családjával minden tagja és nemzetségével hálaltelt benső lélekkel hajlunk meg Zombor város tanácsa, a bizottság és a közönség, ugy Bácsmege minden lelkes tagja előtt, kik összevéve és karöltve ez örök emlékü táblát áldozatkészségükkel megteremtették.

Nemzet! mely tagjai kiválóbb férfiai érdemeit ekként megtiszteli, ily magasra becsüli, nem reszketel?! akad majd hivatott toll, mely a mély érzésű, hazája szerelmétől lángoló rendületlen magyar érzésű honvédtábornok viselt dolgait a történetíró részrehajlatlanságával megírja; szabadjon mégis e helyt is röviden csak annyit felemlítettünk, hogy 1848. nyarán, midőn mint a Sándor-huszárok alezredes parancsnoka Magyarországra parancsoltatott, hogy Pécsen át a Drávához vonuljon gróf Teleky Adám tábornok vezérlete alá; a magyar seregben szolgált es. kir. tisztek a Jellachich horvát bán seregében állott császári ezredekkel szemben helyezve ingatagokká kezdtek válni s helyzetüket kétesnek, ferdének tekinteni.

E felfogás oly erőre kapott, hogy szükségesnek mutatkozott a Drávától történt elvonulás alatt Somogynak Zalához, és Balatonhoz határoló részén hamarosan tiszti gyűlést tartani a helyzet tisztázása végett; e tiszti gyűlés kedvező eredménye Schweidel ezredparancsnok hazafias felszólalásának lett

felróva, ki beszédjét ezzel végezte: „mint magyar ember és katona, hazám alkotmányára és királyom iránt való hűségemre esküdt tettem, ehhez minden viszony közt, történjék bármi, hű maradok halálig!”

Teleky Zala és Veszprémen keresztül Fejérvár felé vonult, hogy ott a Moga tábornok parancsnoksága alatt gyülekező magyar sereghez csatlakozzék 4000 főnyi hadosztályaival; Jellachich is tekintélyes seregével Fejérvárt szállta meg, hirdetvén nagy elbizakodottsággal, hogy pár nap múlva az ország fővárosában lesz s ott majd rendet csinál.

Valóban meg is indult szeptember hó második felében; Pákozdnál azonban az akkor már ezredessé előléptetett Schweidel a Sándor és Miklós-huszárezredek élén az ellenség előhadát megrohanta és annyira elverte, hogy Jellachich a további előnyomulásra képtelenné vált.

Ennek folytán Pesten az izgott kedélyek normális állapotba, biggadtabb mederbe jutottak, nem is késett nagy hazánkfia Kossuth Lajos gróf Batthányi Lipót miniszteri elnök egy ragyogó szépségű levélben Schweidelnek a nemzet háláját kifejezni, sőt a vitéségi éremmel feldisznitni; Mészáros hadügyminiszter pedig egy másik, általa és Kossuth által aláírt megleghangu okmányban Schweidelt tábornokká előléptetni.

Nagy hazánkfia Kossuth Lajos itt is és a schweiháti haditanácsban is Schweidel magatartásából azon alapos meggyőződést merítette, hogy benne a legjellemesb, rendíthetetlen meggyőződésű magyar hazafiak és katonák egyikét birja, kire személyét is nyugodtan bízhatja; éppen ezért nagy hazánkfia Kossuth, Schweidelt, midőn Schwecháltól Moson és Győrön át Görgey fővezérsége alatt hadosztályát levezette; Pest város és környéke katonai parancsnokává kinevezte, hangoztatván a kinevező okmányban: „miserint nyugodtan tartózkodik ott, hol egy Schweidel mint katonai parancsnok működik oldala mellett“, éppen ezért Schweidel mindenütt ott parancsnokolt, hol a kormány székhelyét tartotta, hű maradván esküjéhez haláláig, mint ezt a somogyi tiszti ülésben is oly lelkesen hangoztatta.

Áldott legyen a vértanu Schweidel József 1848—49-es honvédtábornok dicsőség-teljes emléke.

Örök hála és lekötelező elismeréstünk Zombor város hazafias közönségének és mindazoknak, kik honfitársaik emlékének megörökítéséhez lelkesedéssel járultak!

Ismételten is minden szépet, jót hálásan megköszönve, kiváló tisztelettel maradtunk igen tisztelt elnök urnak és a nagyérdemű bizottságnak

Kelt Budapesten, 1902. október 4-én, lekötelezett honfitársai: dr. Balogh Sándor, boldog emlékü Schweidel József veje, 75 éves, a budapesti 1848—49-es honvéd-egylet elnöke és az orsz. közp. honvéd-bizottság I. alelnöke, 1848—49-es honvéd-százados. — Özv. Halász Gedeonné szül. Schweidel Anna, a vértanu leánya Gedeon és Alfréd fiaival. — Schweidel Albert, a vértanu fia, 1848—49-es Sándor-huszár százados, hetvennégy éves. — Balogh Sándorné szül. Schweidel Sarolta, a vértanu leánya. — Dr. Hegedűs Gyuláné szül. Balogh Irén, a vértanu unokája. — Schweidel Albert leányai: Schweidel Irma, Schweidel Milcsi, Schweidel Toncsi és Schweidel Ilona Teus Izidor cs. kir. kapitány neje. — Schweidel Albertné szül. Kis-Pál Julianna, a vértanu menyje.

Rác Soma a levél felolvasását megelőzőleg egy igen szép beszéddel hívta fel az ünneplő közönség figyelmét a levélre. A magasan szárnyaló, eszmedús családi köszönő levél felolvasását sűrű éljenek szakították meg, különösen akkor, amidőn a család tagjait a felolvasó megnevezte.

Ezután Vértesi Károly a hazafias eszme létrehozója, az ünnepély érdem-dus elnöke lépett az emelvényre és a következő hazafias beszéddel átadta az emléktáblát dr. Hübner Gyula érseki megbízottnak a következő beszéddel: Főtisztelendő igazgató, érseki megbízott ur!

Ime látta, ime hallotta, szent emléktünk e kő, melylyel Zombor szabad királyi város egy történelmi emlékekkel lett gazdagabb.

Ez a kő, mátol fogva disze lesz e háznak, melyet az emberbaráti szeretet emelt magasra.

Megjelöltük a házat, melyben városunk vértanúfia napvilágot látott, ahol bölcsője ringott és gyermekéveit élte.

Aki elhalad ezen emlékkő mellett, felírása figyelmeztetni fogja azt, hogy a házáért, ha szükséges, meg is kell halni, miként azt az Isten és haza nevében megboldogult Schweidel József, a magyar szabadságharc dicső honvédtábornoka példaadással mutatta.

Az emléktábla leleplezési ünnepélye befejezve, a „Schweidel szobor bizottság“ nevében átadom a felírást kölapot főtisztelendő urnak. Vegye kérem ezt a kegyeletes követ, az igazgatása alatt álló emberbaráti és nevelő intézet képviselőjében, úgy is mint kegyelmes főpásztorunk dr. Császka György kalocsai és bási érsek ő nagyméltóságának birtokába és gondozásába.

Dr. Hübner Gyula az érseki árva-ház és óvónőképző intézet igazgatója átvette a nagy idők mártirja emlékét hirdető emléktáblát és a következő lendületes beszéddel biztosította az átadó bizottságot arról, hogy legszentebb kötelessége lesz e dicső emlék megőrzése és gondozása:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A kalocsai érsek ur önmagyméltóságának magas megbízásából, kinek főhatósága alá ez intézet s épület tartozik, nekem jutott a megtisztelő kitértetés ezt az emléktáblát, mely hivatva van Zombor szab. kir. város egy nagy, halhatatlan fiának szülőházát megörökíteni s melyet a halás utódok elismerése az imént lefolyt magasztos és lélekemelő ünnepesség keretében rendeltetésének immár átadott, azzal a hazafias lelkesedéssel átvennem, melylyel azt e háznak nagy szülötte iránt való kegyelet emelte.

Igérem s fogadom, hogy meg fogjuk őrizni ezt az egyszerűségében is nemes, dicsőtő emléket, mely csak kőbe vésett mása a sziveinkben élő s soba el nem muló emlékezetnek.

Ember volt, halandó porhüvelyben; de az eszme, melyet képviselt, melyért küzdött s vérvével áldozott: tovább él és megőrzi dicsőségét nemzetének, városának, szülőháznak míg csak „egy önmagát becsülő nép“ hálája, kegyelete tart — örökké. Mert ő is csak volt, de aki úgy volt, mint ő, az lesz is örökké!

Áldott legyen Schweidel József emléke!

Az átadás aktusát a közönség lelkes éljenzése kísérte.

A szép és kegyeletes ünnepérszt a dalárda a „Szózat“ elnéklésével fejezte be. A jelen voltak kalaplevéve hallgatták az éneket.

Ezután az ünneplő közönség lassan oszladozni kezdett.

Sokan állották körül az emléktáblát, mely diszes kivitelével becsületére válik a készítőnek: Szigeti István kőfaragónak. A tábla zöldes-vereses márványból készült, a melyről élénken ragyognak le azok a betűk, melyek Zombor város legnagyobb büszkeségét hirdetik örök időkre — minden nemzet fiának.

Az ünnepély külső rendezése első sorban is Szobotka Rezső főmérnöknek érdeme, aki tapintatával mindent elkövetett arra nézve, hogy a közönség kényelmesen legyen elhelyezve. Nehéz munkájában segédkeztek: Braun Endre, Stanojevits Lázár, Bárczi László, Stern József, Mikosevits Dezső, Zsulyevits Gyula, Wundszám Sándor, Wittelsbach Károly, Aczél István, Csávosi László, Schneider Gyula, Treer János, Blumenthal István, Klózer Oszkár, Krikszák Ádám, Offenberger Ferenc, Speiser Nándor, Vass József, Racsmány Péter, Eimann Károly, Basch Imre, Fritz Ádám, Papp Albert, Tóth Ernő, Szobotka István, Weinacht Ferenc, Butkovits Antal, Keller Béla, Fribeisz Zoltán, Zimmermann Gyula, Kerner István, Vanyur Imre, Pfeil Tamás, Wildmann Gyula, Schuj Jakab, Tunner Adorján tanulók.

Az ünnepély után Hauke Imre polgármester, Vértesi Károly elnök a rendező bizottság tagjaival: Pribil Ernő, Szobotka Rezső, Szalay Frigyes, Trencsény Károly, Rác Soma, Buday Gergely, dr. Pataj Sándor és Lukácsevits Sándor felkeresték a „Vadászkürt“ szállóban levő lakásán Halász Gedeonné urasszonyt és ott köszönetet mondtak az ünnepélyen való megjelenéséért. Azután előállott a város fogata és a vértanu leánya a fenn említett urak társaságában a vonathoz hajtatott, ahol Hauke Imre polgármester és Vértesi Károly szoborbizottsági elnök ismételten köszönetüket nyilvánították, viszont Halász Gedeonné urasszony mondott köszönetet a szives fogadtatásért. Szívélyes bucsuzás után elutazott.

Országos jelentőségű volt a tegnapi ünnepély, mert városunk nagy-szülötte emlékének volt szentelve és ezért hála és elismerés illeti a rendezőseget, első sorban a Schweidel nagy-bizottság érdem-dus elnökét, Vértesi Károlyt.

Időt és fáradságot nem kimélve, tisztán hazaszeretettől inspirálva buzgólkodott e szent ügyért hosszú időn át, s így az érdem oroszlán része az ő lelkes személyét illeti. Az őt támogató rendezői gárda mindenben hozzájárult ahhoz, hogy a nagy közönség teljes elis-

merését kiérdemljék szép és nemes buzgalmukért.

Zombor szab. kir. város impozáns módon mutatta meg, hogy a hősök iránti lelkesedésben mindig és mindenütt az elsők között áll és állni fog.

T. Z.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága folyó hó 3-án pénteken a vármegyei székház nagytermében tartotta rendes havi ülését Latinovits Pál főispán elnöke alatt.

Az ülésen jelen voltak: Pukovits József, Szemző Gyula, dr. Molnár Károly, Rác György bizottsági tagok, Karácson Gyula alispán, Vojnits István főjegyző, Pribil Ernő főügyész, dr. Pavlovits Simon főorvos, Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, Györffy Géza kir. pénzügyigazgató, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Sztankovits György kir. főmérnök, Kerekes János kir. ügyész és Tripolszky Gyula tb. főjegyző, a bizottság jegyzője.

A közigazgatási bizottság ülésén felolvasásra kerültek a következő jelentések.

Tanügy.

Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő jelentésében tudatja, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter az Uj-Futtak községében teljesített a hivatalos látogatás alkalmával tett előterjesztésére gróf Chottek Rezső főrendiházi tag, futtaki nagybirtokosnak, ki Uj-Futtak községében a közelmúlt tanévben „Rudolfinum“ címmel egy róm. kath. jellegű és okleveles apácák vezetése alatt álló árvaházat és azzal kapcsolatosan kisdudóvót fejedelmi bőkezűséggel létesített és tart fenn, elismerését és köszönetét nyilvánította. Ezen miniszteri elismerést lapunk mult számában már közöltük.

Államépítész.

Sztankovits György kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke, az általa képviselt közigazgatási ág állapotáról szóló jelentésében közli, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak kielégítő állapotban vannak. A folyó évre előirt fentartási kavics szállítása folyamatban van és befejezéséhez közeledik. A bácszsablya—titeli törvényhatósági közut Bács-Ujfalu és Parabut községek 5753 folyó méter hosszú szakaszán befejezett utépítési munkák felülvizsgálata iránt az intézkedés megtétele, egyben pedig ezen utszakasz a közforgalomnak átadatott. Az apatin—gombosi törvényhatósági közut apatinvidéki telepés községen átvonuló szakaszán a szükséges földfeltöltési munkák és műtárgyak építése folyamatban van és befejezéséhez közeledik. A Szeghegy község belsőségéből a hegyes-feketehegyi vasuti állomáshoz vezető törvényhatósági közut műtárral leendő kiépítése folyamatban van. Közli továbbá a jelentés a zombor—bezdáni, a járek—temerini, a titeli, a Bács-Zsablya, O Soóvé, O Kér, Bács-Bresztovác községek közutainak építésére vonatkozó adatokat. Végül jelenti, hogy az utféntartási alap javára 1.216,215 korona 12 fillér van gyűmölcsözőleg elhelyezve.

Ügyesség.

Kerekes János kir. ügyész jelentése szerint a zombori törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, a felügyelet, bizottság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő. A fogházban a mult hó folyamán 85 letartóztatott volt elhelyezve. Az egészséges, munkaképes, jogérvényesen elítélt letartó-

tatottak kivétel nélkül részint házi, részint nyomdai munkával foglalkoztatnak, mely munkák után a mult hóban az állam részére 72 korona, a rabok részére pedig 57 korona folyt be. A fogház szabályszerűen és teljesen fel van szerelve és a fogház kezelése jó és szabályszerű. A hódságbi, bácskulai és apatini kir. járásbírósi fogházakban ugy a rend és tisztaság, mint a fegyelem és közbiztonság kifogástalan.

Árvatügyek.

Scultéty Ferenc árvaszéki elnök jelenti, hogy az 1876. évi VI. t. c. 15. ugyszintén az árvaszéki ügyrend 4. §-a értelmében a lefolyt szeptember hónapban oly nehézségek, akadályok, avagy összetűződések nem fordultak elő, melyek a közigazgatási bizottság intézkedését igényelték volna.

Közegészségügy.

Dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos jelenti, hogy a vármegye területén az általános egészségügyi viszonyok szeptember hóban kiválóan kedvezőek voltak: ugy a rendszerint előfordulni szokott kórállapotok, mint a heveny fertőző betegségek, a vörhenyt kivéve, csak csekély számban léptek fel, ehhez képest a közegészségügyi szolgálat terén nem merült fel oly mozzanat, mely a rendes eljárástól eltérőleg valamely külön intézkedést tett volna szüktségessé. A járvány ragályos kórok közül konstátáltatott a ronszó toroklob, a vörheny, a kanyaró, hagymáz. Trachomás egyén gyógykezeltetett 8667, ebből 7565 valódi, 1102 trachoma gyanus. A védhímlőoltás a vármegye területén kedvező eredménnyel befejeztetett.

Közdadók.

Györffy Géza kir. tanács, pénzügyigazgató a közdadók 1902. évi szeptember havi állásáról szóló jelentése szerint a vármegye területén a közdadók állása a következő: egyenes adóban lefizettetett 5.895,442 kor. 95 fill., hadmentességi díjban 31,105 kor. 31 fill., bélyeg és jogilletékben 1.645,760 kor. 33 fill., fogyasztási és italadóban 671,083 kor. 48 fill., tanítói nyugdíjban 56,374 kor. 80 fill., orsz. betegápolási alapon 98,208 kor. 69 fill. Az elmult hóban sem fizetési halasztás, sem időleges házmentesség nem adatott.

Ülést tartott ezenkívül a közigazgatási bizottság gyámügyi felelősségi küldöttsége, a fegyelmi választmány, a megyei pótdadó egyénekenkénti kivételése elleni felszólalások elintézésére hivatott küldöttsége, a másodfoku erdei kihágási bíróság, a munkaadók és munkások közti jogviszonyainak tárgyalására az 1898. II. t. c. 72. §-a értelmében alakított bizottság.

Színház.

Megvolt hát a nagy esemény, melyet a kisvárosi hétköznapiság unalmas szűkre- ségében oly türelmetlenül vártunk — az új színtársulat szombat este megkezdte három óra tervezett működését, még pedig a drámai személyzet bemutatásával.

Színre került a Magyar színház „100 magyar est“ ciklusából vett „Kurucz Feja Dávid“ című 4 felvonásos dráma, amelynek szerzőjét és tartalmát a fővárosi újságokban annak idején közölt terjedelmes és kimerítő ismertetésekből bizonyára jól ismered, óh nyájas olvasó, ki a magyar irodalom fejlődését és újabb jelenségeit legalább is a napilapoknak „Színház és művészet“ című hasábjain figyelemmel kíséred hazafiai kötelességednek ismered.

A darab megválasztásában Monory igazgató, aki városunkban egyebiránt homo novus, tagadhatatlanul ügyesen és tapintatosan járt el, s igazán nem ő rajta mult, hogy a közönség nem tanusított nagyobb figyelmet és melegebb érdeklődést e premiére iránt, mely — nem éppen biztatón — félig tres ház előtt folyt le. Pedig nem egy szenzáció kínálkozott a t. színpártoló közönségnek — új és mesésen rövid idő alatt nagy birre vergődött mű, új igazgató, teljesen új társulat s végül a nyári hónapok zsibbasztó egyhangúsága és sivársága után a színházi életnek szellemi élvezetet nyújtó gazdag változatosága és folyton megújuló ezernyi ingere. Ezuttal azonban mindez eltévesztette hatását s csak dicséretére válik a közreműködőknek, hogy az üres páholyok láttára sem vesztették el kedvüket s elejétől végig lankadatlan iparkodással játszottak, noha az elért siker többnyire csak félig felelt meg kifejtett szorgalmuknak és buzgó törekvésüknek. Ha egy kis malicia volna bennem, ugy azt is mondhatnám, hogy az előadásnak az a része, mely a színpad mögött folyt le: a harci zaj, a tömegek ordítása és lőtás-futása, a trombiták harsogása, a dobok pergése stb., minden ízében pompásan sikerült, a színpadi része azonban csak egyes jelenetekben elégitette ki a magasabb követelményeket.

No de most, az első benyomásnak a helyes ítéletet sokszor megtévesztő hatása alatt, még nem mondok behatóbb bírálatot sem a társulatról, illetve ennek drámai személynétéről általában, sem az egyes főbb szereplőkről külön-külön, s ugyancsak az elhamarkodottság kikertülése végett eltekintek ezuttal a jelenlegi társulatnak a mult évvel való összehasonlításától is, aminek a megvitatása nézetem szerint csak 1—2 hét múlva lesz időszerű.

Annyit azonban már most is állithatok, hogy Kresz Irmában (Ráskayne) határozottan tehetséges és nagy színpadi rutinnal bíró hősnőt, Révész Ilonkában (Böske) kedves és ügyes naivát, Bozóky Boriskában pedig szintén jeles színésznőt nyertünk, míg a férfiak sorában főleg Ungvári (Gábor lantos) és Mezei, aztán Somlay, a mellékszerepekben pedig Baróti és Gabányi vonták magukra a figyelmet.

A rendezés elég gondos volt s azonnal meglátszott, hogy az új igazgató komolyan akar s tud is fegyelmet tartani. A diszletek és jelmezek is megfelelőeknek bizonyultak, csupán a szereptudásra kellene nagyobb gondot fordítani, mert az minden drámai előadásnak egy nélkülözhetetlen kelléke. Ezt és az összejáteknek nagyobb egyöntetűségét a t. igazgató urnak figyelmébe ajánlván, bizalommal tekintünk további működése elé.

Lám, lám, mily gyorsan változik az ember szándéka! Tegnap még kritika nélküli — némelyek szerint talán „aluli“ — bírálatot irtam a társulat debutjéről s mintegy balasztást kértem egy határozott jellegű ítélet megformálására, s ma már nem átalom a „Lotti ezredesei“ című 2 felvonásos énekes bohózat vasárnapi előadásáról táplált véleményemnek határozott alakban leplezetlenül kifejezést adni. Honnan az eredeti szándéknak ez a gyors megmástitása? Hát egyszerűen onnan, hogy most már nem szükseges egy meglehetősen gyenge előadás fogatkozását takargatnom, hanem egész nyíltsággal s egy jól megindokolt nézet egész súlyával állíthatom, hogy az operette személyzet első felléptével, szinte egy csapásra meghó-

ditotta a közönséget és biztos, teljes sikert aratott.

Az első felvonás kissé vontatottan és langyosan indult ugyan, de már a II. felvonás elején felmelegedett a közönség s ettől kezdve se szégyé, se bossza sem volt a jó kedvnek, mely a csendes derűtségtől egész a harsogó nevetésig fokozódott. Míg ez a társulat kitűnő kómikusának, Ágotainak (Dickson) elvitázhatlan érdeme, addig a tisztább, az igazi műtérvezetést a rendkívül elegáns és bájos megjelenésű primadonna, Csongori Mariska (Lotti) nyújtotta nekünk. Főleg kimondhatatlanul graciózus, szinte poétikus táncával hatott, amelyhez foghatót még nem láttunk a zombori színpadon, de azért énekszámáival, főleg pedig a gólyáról szóló és a kacagó dalnak finom és diszkrét előadásával is nagy hatást ért el. Méltó feltűnést keltettek szép és izléses öltözékei is.

Nehéz helyzete volt a minden ízében kitűnő Ágotai mellett a „piskóta királynak“, Gabányi Lászlónak s csakis dicséretére válhatik a tehetséges kezdőnek, hogy ily kedvezőtlen viszonyok között is érvényesülni tudott. Kresz Irma (Kitty) és Bozóky Boriska ezen újabb fellépőkkel csak megerősítették róluk mondott kedvező véleményünket. Úgyes szobacica volt Erdélyi Lili, jó színigazgató Bérczy Jenő, míg az indus alkirály sablonos szerepében Somlay buzgózkodott jobb sorsra érdemes igyekezettel. Azért írom, hogy „sablonos“, mert ez az indus alkirály a régebbi keleti operettek és bohózatok délamerikai generálisainak csak újabb, kissé megváltoztatott kiadása. Külön dicsérettel kell még adóznom Barát Ilonának és Leszlovsky Mariskának, kik az I. felvonás fináléjában lejtett gyönyörű táncukert nyílt színen is zajos tapsot kaptak. Zenekar, rendezés, mind kifogástalanul működött, bizonyára mindenki egy szép és minden részletében összevágó előadás kellemes emlékével távozott a színházból.

—e.

*

Színházi műsor: Ma kedden: „A Svibákok“. — Szerdán: „Két szerelem“. — Csütörtökön: „Szulamith“. — Szombaton: „Páholly“. — Vasárnap: „Régi szerető“. — Hétfőn: „Lotti ezredesei“.

Vármegyei közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye egyetemét képező törvényhatósági bizottság folyó évi III-ik rendes közgyűlése folyó évi október 20-án és a szültséghez képest a következő napon mindenkor reggeli 9 órakor a vármegyei székház nagytermében a következő tárgysorozattal fog megtartatni:

1. A m. kir. belügyminiszter leirata a vármegyei 1903. évi költségvetés iránt és ezzel összefüggésben a vármegye alispánjának előterjesztése az 1902. évi III. t. c. végrehajtása esetén az eddigi vármegyei pénztári és számvevőségi személyzet illetményeit képező és e célra nem szültségrendő vármegyei pótdadónak minő célra leendő felhasználása iránt.
2. A vármegye 1903. évi költségvetése.
3. Alispáni jelentés a köztulgyek állapotáról.
4. A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a fásiskolák és fásításról alkotott szabályrendelet jóváhagyása iránt.
5. A m. kir. pénztulgyminiszter leirata az 1902. évi III. t. c. szerint egyesítendő zombori állampénztár és számvevőség mikénti elhelyezése tárgyában.
6. A m. kir. belügyminiszter leirata Horváth Mihály és Vidákovits Izsák elhalt vármegyei hivatalosolgák részére megszavazott 20—20 kor. jutalmi összeg tárgyában.
7. A m. kir. földmivelésügyi miniszter le-

irata Sándor község állategészségügy tekintetében való hovatarozásának megállapítása tárgyában.

8. Pozsony vármegye közönségének átírata a nemzetiségi törvény módosítása tárgyában.

9. Arad sz. kir. város közönségének átírata Kossuth Lajos születésnapjának megünneplése tárgyában.

10. Szatmárnémeti város törvhat. bizottságának átírata az olasz borvám klausula eltörlése érdekében a miniszterelnök és földmivelésügyi m. kir. miniszter urakhoz intézett feliratának pártolása tárgyában.

11. Jász-Nagykun Szolnok vármegye közönségének átírata a Szolnokon felállítandó Damjanich-szoborhoz leendő hozzájárulás tárgyában.

12. Borsód vármegye közönségének átírata, melyben a kormányhoz intézett abbéli feliratát, — hogy az új vámszerződésben az olasz bor behozatala tiltassék meg s a szeszadó emelésével a boritaladó szállíttassék le — pártolni kéri.

13. Tolna vármegye átírata a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés felmondása és a határforgalmi kedvezmények címén fizűt visszaélések orvoslása iránt a képviselőházhoz intézett felirat pártolása iránt.

14. A vármegye közig. bizottsága átteszi az 1902. év második feléről szerkesztett jelentését.

15. A vármegye alispánja bemutatja a választott megye bizottsági tagoknak az 1902-ik évre érvényes névjegyzékét.

16. Alispán jelentése, melylyel a kéményseprővel az utkaparóházak kéményeinek seprése iránt kötött szerződést bemutatja.

17. Alispáni előterjesztés a megyei szültségletek biztosítása iránt tartott árlejtés eredményéről.

18. Alispáni előterjesztés a vármegyei levéltárból kiseljtezett iratok iránt.

19. A vármegyei erdészeti albizottságnak javaslata az erdőkezelési alap pénzállagának hovafordítása iránt.

20. A vármegye tiszti ügyészségének kérelme egy ügyési irnoki állás rendszeresítése iránt.

21. Pribil Ernő vármegyei fűtűgyész véleményes jelentése Koletics István térítménye tárgyában.

22. Özv. Roheim Károlyné köszönő levele.

23. Az állandó választmánynál tresedésben levő tag állások választás utjáni betöltése.

24. A központi választmánynál tresedésben levő tag állások választás utjáni betöltése.

25. Az igazoló választmánynál tresedésben levő tag állások választás utjáni betöltése.

26. A gazdasági választmánynál tresedésben levő tag állások választás utjáni betöltése.

27. Az egészségügyi bizottságnál tresedésben levő tag állások választás utjáni betöltése.

28. Cauka Sándor községi mérnök felebbezése O-Kanizsa község képviselőtestületének a mérnök díjait leszállítani célzó határozata ellen.

29. Korbai Pál kis-kéri jegyző felebbezése a község képviselőtestületének ellene a fegyelmi vizsgálat megindításának kérelmével kimondó határozata ellen.

30. Bács Földvár község határozata egy állandó halórnek alkalmazása tárgyában és Knezsevits István felebbezése.

31. Kovács János Gál és társai felebbezése Petrovoszellő községnek a tanteremk építése tárgyában hozott határozata ellen.

32. Branovacszy Ignác felebbezése Zenta városnak a nevezett nyugdíja ügyében hozott határozata ellen.

33. Szűcs Lajos felebbezése Zenta városnak a gimnáziumi tanárok nyugdíjárulékaik tárgyában hozott határozata ellen.

34. Özv. Kirschenheiter Alajosné felebbezése Bácsföldvár községnek az általa kért végkielégítés tárgyában hozott határozata ellen.

35. Gyulafalva község határozata a segéd-és kezelőszemélyzet fizetését megállapító szabályrendelet módosítása tárgyában.

36. Szeghegy község képviselőtestületének határozata a helyettes segédjegyző javadalmazása iránt.

37. Gyulafalva község határozata a magán-hirdetések díjainak megállapítása tárgyában.

38. O-Kanizsa község határozata Dulosi Ede községi irnoknak engedélyezett szabad-ságidő tárgyában.

39. Tovarisova község határozata a helyettes munkásközvetítő díjazása tárgyában.

40. Felső-Szentiván község határozata Kopeczky Győző lakbérhátralékának elengedése tárgyában.

41. B.-Martonos község határozata 200 □ öl községi terület bérbeadása tárgyában.

42. B.-Petrovoszellő község határozata az orsz. gazdasági munkás és cseléd segélypénztárba lépő szegény tag díjainak átvállalása tárgyában.

43. B.-Madaras község határozata Kopeczky Mihály szabadságolása tárgyában.

44. Bács-Szenttamás község határozata Aradszky Jevrem községi irnok szabadságolása tárgyában.

45. Bácsujfalu község határozata a Pallas Lexicon megszerzése tárgyában.

46. Csurog község határozata Jankovits Brankó tanító három havi fizetésének előlegezése iránt.

47. Parabuty határozata új jegyzői lak építése és a régi épület eladása tárgyában.

48. Petrovoszellő határozata Kis Illés kézbesítő fizetésének felemelése iránt.

49. Cservenka határozata Sauer Ferenc volt jegyző temetési költségei tárgyában.

50. Petrovoszellő határozata az ó-becsei löverseny és lódíjazás jutalomdíjai tárgyában.

51. Plávna határozata a regalé tőke mikénti elhelyezése tárgyában.

52. Bácsföldvár határozata a segédjegyző fizetésének felemelése tárgyában.

53. Bácsföldvár határozata az irnok fizetésének felemelése tárgyában.

54. Lok határozata a községi jegyző szőlő-földje tárgyában.

55. Csurogh határozata a községi jegyző jutalmazása tárgyában.

56. Goszpodince határozata a segédjegyzői állás szervezése tárgyában.

57. O-Kanizsa határozata Losonez Erzsébet segélyezése tárgyában.

58. O-Kanizsa határozata Konez József segélyezése tárgyában.

59. O-Verbász határozata a halászbérlők kártalanítása tárgyában.

60. N.-Palánka határozata kölcsön felvétele tárgyában.

61. O-Becse határozata a Gébel-féle per költségei tárgyában.

62. Bács-Szenttamás határozata a községi jegyző jutalmazása tárgyában.

63. Bács-Szenttamás a fogyasztási adókezelési jutalék hova fordítása tárgyában.

64. Titel határozata Klieker Fűlöp segélyezése tárgyában.

65. Bács-Keresztur határozata kincstári föld-ek bérbevétele tárgyában.

66. Gara határozata a nagy Lexikon beszerzése tárgyában.

67. O-Kanizsa határozata napidíjas felfogadása tárgyában.

68. Szeghegy határozata tűzoltói segély alap létesítése tárgyában.

69. Bajmok határozata a végrehajtási díjak felosztása tárgyában.

70. Bajmok határozata a községi jegyző jutalmazása tárgyában.

71. Kunbaja határozata a hidmérleg kezelése és a használati díjak tárgyában.

72. Mohol határozata Magó Máté irnok jutalmazása tárgyában.

73. Mosorin határozata Szilbaski Szimka és társai segélyezése tárgyában.

74. Az almási járásbeli községek határozata egy írógép vásárlása iránt.

75. Bács-Keresztur határozata a gazdasági munkás és cselédsegély pénztárba belépő munkások segélyezése tárgyában.

76. Mosorin határozata a nagy Lexikon beszerzése tárgyában.

77. Bács-Martonos határozata népkönyvtár felállítása tárgyában.

78. Kishegyes határozata a barafenék eladása tárgyában.

79. O-Becse határozata istálló építése tárgyában.

80. Pivnica határozata az utcák szabályozása tárgyában.

81. O-Kanizsa határozata a szegényházi kápolna felépítése tárgyában.
82. Bács-Martonos határozata Rain Lázár fogyasztási adójának leírása iránt.
83. O Kanizsa határozata a nagy vendéglő nagytermének tatarozása iránt.
84. Titel határozata házhelyek adományozása tárgyában.
85. Csurogh határozata a bekerített piactér ajtóinak költségei tárgyában.
86. Bácsujfalu határozata a községi óvoda építése tárgyában.
87. Jankovác határozata egy toronyóra beszerzése tárgyában.
88. Apatin határozata Krimmer Katalin segélyezése tárgyában.
89. Bács Keresztur határozata a bikaistálló építési költségei tárgyában.
90. O-Palánka határozata Lemaics Milován elleni per tárgyában.
91. Lok határozata Szekulits Vlada segélyezése tárgyában.
92. Goszpodince határozata Peinov Zsárkó segélyezése tárgyában.
93. Lok határozata a nagy Lexikon beszerzése tárgyában.
94. Goszpodince határozata Vladiszávlyevits Teodora segélyezése tárgyában.
95. O-Becse határozata Than Károly díszpolgári oklevelének költségei tárgyában.
96. Uj-Soóvé határozata ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában.
97. Zenta határozata villanyvilágítási költségek tárgyában.
98. Zenta határozata a káviai kápolna építési költségei tárgyában.
99. Sándor határozata Macinger Antalné pótdóójának leírása tárgyában.
100. O-Kanizsa határozata gyalogjáró építése tárgyában.
101. Kunbaja határozata homokterületek hasznosítása tárgyában.
102. Veprovác határozata segédjegyzői állás szervezése tárgyában.
103. Kis-Hegyes határozata Csernik Benus törlési engedélye tárgyában.
104. Temerin határozata az Árpád-szobor költségeihez való hozzájárulás iránt.
105. Csantavér határozata a vágóhídi szabályrendelet módosítása tárgyában.
106. Csurogh határozata Tapavicza sztl. Joszimcev Katica törlési engedélye tárgyában.
107. Ada határozata a zárdaéptület mellék-helyiségeinek felépítése tárgyában.
108. Zenta város határozata a gimnáziumi állomány szerződése tárgyában.
109. Titel határozata Miklusevits Milos törlési engedélye tárgyában.
110. Csurogh határozata egy kertészlakás építése tárgyában.
111. Bács Kula szabályrendelete a közgyűlések tanácskozási ügyrendje tárgyában.
112. Parabuty határozata az óvodánál alkalmazott dajka fizetési pótléka tárgyában.
113. Piros község képviselőtestületének határozata a körállatorvos látogatási és gyógykezelési díjai tárgyában.
114. Bajmok község képviselőtestületének hason tárgyban hozott határozata.
115. Kunbaja község képviselőtestületének hason tárgyban hozott határozata.
116. O-Szivac község képviselőtestületének hason tárgyban hozott határozata.
117. Uj-Szivac község képviselőtestületének hason tárgyban hozott határozata.
118. Bács-Martonos község szabályrendelete a községi tenyészvikák gondozásáról.
119. Szutrély Lipót főszolgabíró jelentése Nuszpl Mihály bajmoki rendőrvezető segélyezése tárgyában.
120. Krizsán János petrováci lakos kérvénye a heti vásár látogatási szabályrendelet módosítása tárgyában.
121. Jánoky Ákos kulai közig. gyakornok kérvénye újabb szabadságidő engedélyezése iránt.
122. Vincze János bács-martonosi lakos kérvénye takonykór miatt kiirtott lova után részére segély folyósítása tárgyában.
123. Jeisel Henrik tb. főszolgabíró kérelme burcolkodási költségeinek megtérítése iránt.
124. Zenta város képviselőtestületének határozata a községi közmunka kivetési lajstrom

beterjesztése határidejének megváltoztatása iránt.

125. Mohol község képviselőtestületének határozata a közpénztári kulcsoknak elhelyezése iránt.

126. Ugyanannak határozata hitelátrubázás iránt.

127. O-Kanizsa község képviselőtestületének határozata a közpénztári követelések nyilvánosítására egy központi számszaki közeg kirendelése iránt.

128. Bács-Szenttamás község határozata Dúngyerszki György tartozása után esedékes kamatoknak elengedése iránt.

129. Kernyaja község képviselőtestületének határozata Krámer Lajos volt közs. jegyző jegyzői nyugdíjárulék tartozása ügyében.

130. O-Becse község képviselőtestületének határozata Rajkovits György térítményeinek behajtása tárgyában.

131. O Sztapár község képviselőtestületének határozata Raczkov Nikola térítményeinek elengedése tárgyában és ez ellen Pluzsarov Milán és társai részéről beadott felebbezés.

132. Nádaly község képviselőtestületének határozata Tyoszyty Nikola számadási térítményének leírása tárgyában.

133. Zenta város képviselőtestületének határozata Ers János 6 kor. 40 fil. közmunka tartozásának leírása iránt.

134. Bajmok község képviselőtestületének határozata 4286 kor. 46 fil. hátralékos közmunka tartozás leírása iránt.

135. Mélykut község határozata behajthatlan követeléseinek leírása iránt.

136. Dautova község basontárgyu határozata.

137. Uj-Verbász község képviselőtestületének határozata behajthatlanná vált községadó leírása iránt.

138. Gyulafalva község képviselőtestületének határozata a Sipos György és társai terhére nyilvántartott térítmény leírása iránt.

139. Zsablya 1899., Nemes Militics, Begecs, Titel és Rigyica községek 1902. évi pótköltségvetései.

140. Ada község 1902. évi különféle alapok költségvetése.

141. Felső Kovil 1903. évi képzés- és nevelési alap költségvetése.

142. O Sztapár, O-Kanizsa, Bulkesz, Bács-Petrovoszelló, Kunbaja, Felső-Kovil, Filipova, Déronya, B. Bresztovác, B.-Keresztur, Bács, Torzsa, Jankovác, Csantavér, Bácsujfalu, Gajdobra, Wekerlefalva, Szonta, Apatin, Uj-Soóvé, Nemes Militics, Felső-Szentiván, Dautova, Szeghegy, Tataháza, Mosorin, Begecs, Alsó-Kovil, Kupuszina, Lok, Gara, B.-Vaskut, Kovil-Szentiván, Sándor, Lality, Parabuty, O Palánka, Csonopla, Mélykut, Piros, Pivnica, Hódságh, Tiszakálmánfalva, Járek, Paraga, Prigl.-Szt. Iván és Bikity községek 1903. évi költségvetései.

143. B.-Novoszelló és Bajmok 1897., Bajmok és B.-Novoszelló 1898., Zsablya és B.-Novoszelló 1899., Mélykut, Uj-Palánka, Gyulafalva, Csurogh, Káty, Gardinovec, Veprovác és Bács Doroszló községek 1900. évi közp. számadásai.

A nőnevelésünkről.

Zombor, 1902. október hó 2.

—i— A nevelés a ház dolga, az oktatás az iskoláé. Ezt a kettéválasztást kezdik már abbahagyni. Elismeri már a pedagógia is, hogy az oktatáshoz a háznak is van köze és belátja már az iskola is, hogy a nevelés végzéséből kell vennie a maga részét. A modern iskola oktat és nevel, sőt tagadja azt, hogy a kettő közt határvonal van és egyenesen föl hívja a szülőket, hogy legyen segítségére az egységes oktatásban és nevelésben. A szülőkre tehát nagy feladat hármlott. Olyan, a mely alól nem szabad kibujniok, a melyet

szeretettel kell elvállalniok és teljesíteniök.

Amikor a szülők nevelő kötelességéről van szó, előtérbe nyomul az anya. Ne tessék rossz élcnek mondani egy ismert pedagógusnak azt a kijelentését, hogy igen nehéz dolog anyának lenni. Az anyaság nemcsak állapot, hanem kötelesség. A polgári életben az anyára hármlik a gyermek nevelése, az ő dolga tehát a nevelés és az oktatás közt a harmóniát megtalálni. A polgári életben az apát teljesen leköti a kenyérkereső munka, még pedig leköti nemcsak az idejét, hanem az egész gondolkodását is. Nincs se ideje, se türelme, se hangulata a gyermek nevelésével intenzíve foglalkozni. És nincs módjában ügyet vetni rá, hogy a nevelés és oktatás egysége ne zavartassék sem a ház, sem az iskola által. Ez a nagy föladat egészen az anya vállait nyomja.

Ez a nagy föladat pedig nagy felelősséget jelent. A gyermek jövő sorsa, boldogulása jórészt attól függ, hogy az a nagy föladat hogyan teljesítettik. Az anya nembánomsága keservesen megboszulhatja magát, de ilyen nembánomság, hál Istennek, csak ritkán fordul elő. De sűrű dolog, hogy az anya tehetetlen azzal a nagy kötelességgel szemben. Megtenne mindent szívesen, de nem is tudja, hogy tennie kell, hogyan tudja tehát, hogy mit kell tennie. A gyerek magától nevelődik. Azt mondják sokan, hogy ez nem is baj. Máig is jórészt magunk nevelődünk. De úgy vagyunk ezzel, mint azzal a fölfogással, hogy a parasztyereket nem dédelgetik, mégis erős, egészséges, munkabíró ember lesz belőle. Igaza van ennek a fölfogásnak, ha csak — a meglévő, az élő parasztot nézzük. Azt, aki nem pusztult el. De nem látjuk azt az ezer meg ezer parasztot, aki — nincs. Nincs, mert elpusztult, mert nem bírta az életért való küzdelmet. Meg lehetett volna őket menteni az élet számára azzal, a mit „dédelgetésnek“ csufolnak a gyerekekkel való nemtörődés apostolai. Ne azt a maganevelte embert nézzük, a ki megállja a helyét, hanem azt keressük, a ki elzüllött, elveszett a rossz, a helytelen nevelés alatt, vagy a nevelés hiányában. Hányat közülük meg lehetett volna menteni, ha nem bízták volna a nevelésüket rájuk magukra!

A modern élet a maga száz uj bonyodalmaival, a maga ezer uj körülményével, a maga temérdek nehézségével a nevelést a szó fizikai értelmében életszükségessé teszi. Nem azt a finom nevelést, a mely jó modorra nevel, hanem azt, a mely tiszta, okos gondolkodásra, bátor, öntudatos cselekvésre, erős,

de nemes érzésre nevel. Ez a nevelés háramlik most az anyára. A nőre, a kinek magának erősnek kell lennie, hogy előre neveljen. Anyákat kell tehát nevelnünk, hogy azután az anyák nevelhessenek. A nőnevelés, a melyet minduntalan reformálnak, javítanak, bővítenek, ilyen-olyan szempontok szerint azt fogadja legelső kötelességének, hogy anyákat neveljen, a kik a modern életben megállják a helyüket s a modern nevelésben munkatársai lehetnek az oktatásnak. Erőt, tudást, akaratot, önállóságot a nőnek, hogy erősek, műveltek, energikusak és önálló legyenek a jövő nemzedékei.

H i r e k.

A király nevenapja. Hagyományos kegyelettel és lelkesedéssel ünnepelte meg városunk a király nevenapját. A vármegyeházára, a városbázára, az iskolák, kir. pénzügyigazgatók, a róm. kath. templom és egyéb középületekre zászlók voltak kitűzve. A templomokban hálaadó isteni tiszteletek voltak, melyeken részt vettek a városunkban székelő összes hivatalok, a cs. és kir., a honvédség és csendőrség tisztikara és nagyszámú ájtatos közönség. A plébánia-templomban megjelent a vármegye tisztikara Latinovits Pál főispán, Karácson Gyula kir. tanácsos, a városi tisztikar Dekker Pál h. polgármester vezetése mellett, továbbá számos városi bizottsági tag, a felső kereskedelmi iskola tanuló ifjúsága zászló alatt. Az ünnepi szent misét Fejér Gyula apát-plébános fényes apáti ornátusban celebrálta Muzsik István, Agatits Boldizsár, Littvay Péter káplánok segédletével. A zombori kaszinói dalárda Fűhrer miséjét adta elő és a dalárda két szép langu énekes Major József, Staudacher József betéteket énekelt. A szent mise végén a dalárda a nemzet imáját a himnusz énekelte és ennek lelkes akkordjai mellett vonult ki az ájtatos közönség a templomból. A gör. kel. szerb templomban is áldás és ima volt. Az áldást Kupuszarevits Lyubomir esperes celebrálta, az imát Pavkovits György diakon mondotta. A zombori gör. kel. szerb óvó és tanítóképző intézet egyes kara tanárak Blazsek K. vezetése alatt igen szép szívreható egyházi énekeket énekelt.

Frigyes kir. herceg Bácskában. Frigyes főherceg legutóbbi baranyai tartózkodása alkalmával megyénk területén is időzött rövid ideig. Családja ugyanis Szigaszigeten és Bidán szórakozott és a fenség miután gazdaságát Belyén és környékén megvizsgálta, családjához utazott. Ez alkalommal az uradalom csavargózsávéval a bezdáni parton kötött ki és itt körülbelül egy órát várakozott a gőzhajóra, mely feltűről volt érkezendő. Frigyes főherceg ezen idő alatt hosszabb sétát tett a parton, megtekintette a Ferenc csatorna zsillipjét és hosszasan beszélgetett a gőzhajózási alkalmazottakkal. A hajó érkezéssel Bidara utazott és onnan pár napi tartózkodás után a mult héten visszatért családjával Pozsonyba.

Új kanonok. A király Habram János martonosi esperes-plébánost a kalocsai főkapitán-tiszteletbeli kanonokjává kinevezte.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Csávicz Emil alsó-kovili községi iskolai tanítót a gardinoveci községi elemi iskolához áthelyezte, Kolarovits Miklós okleveles tanítót pedig az alsó-kovili községi iskolához rendes tanítónak kinevezte.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Stás Rezső óbecsei kir. járásbírói irnokká kinevezte.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Hartwein Jakab óverbázi állami elemi helyettes tanítót ugyanazon állami népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

Szini kritika. Mai számunkkal újra megnyílik „Szinbáz” c. rovatunk. E rovatot az idén is, miként a tavalyi szezonnal Prokopy Imre felső keresk. tanár lesz szíves vezetni.

Áthelyezés. A szegedi honvédkertletti parancsnokság Berkes István m. k. első osztályú századost a szabadkai 6. honvédszázad első zászlóaljához Szabadkára áthelyezte. Berkes Istvánnal a zombori tisztikar egy kiváló tagja távozik el városunkból, ki előkelő társadalmunk körében köztiszteletben és közbecstülésben állott és ez kíséri most, mikor körünkől távozik új állomás helyére.

Egyházi hír. A kalocsa-bácsi érsekség a tiszaujhelyi Ujhelyi Ágoston moholi esperes-plébános elhunytával megfresedett plébánosi állásra Pösch János moholi káplánt adminisztrátorra kinevezte.

Új gazdasági tudósító. A földmivelésügyi miniszter Pósfay Sándor adai lakost a Bács Bodrog vármegye zentai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Reunion. Tegnap lett az első „transport” meghívó elküldve és most minden nap újra és újra küldenek egy pár száz meghívót, összesen 2500 meghívó lett kibocsájtva. A rendezőség a következő sorok közlésére kért fel beuntitket: Becses lapjuknak mult számában „Reunion” cím alatt közölt hírtük egy kis korrekturára szorul, tény az, hogy a rendező bizottság nagy lelkesedéssel és egyhangulag Latinovits Géza orsz. képviselőt választotta elnökévé, de a képviselő nagy elfoglaltságára hivatkozva, a rendező bizottság legnagyobb sajnálatára az elnökséget nem fogadhatta el. A meghívók már kibocsájtattak és nagy részük már el is küldetett, de a roppant sok meghívó elküldésekor nem lehetetlen, hogy véletlenül elkalodik egy-kettő, de meg a postán is elveszhet egypár, azért kérjük mindazokat, a kik tevédelemből esetleg nem kapnának meghívót és arra reflektálnak, forduljanak ebbeli kérelmünkkel Konyovits Antal rendező bizottsági titkárhoz. Szép sikerűnek ígérkezik az idej „Bácskai Reunion.”

Lányvásár. A régi hagyományok megfelelőleg vasárnap tartották meg a „Vrányó napi” lányvásárt városunk bunyevác lakosai. Nagyszámmal gyűltek össze a szivaci-uton levő korezmában az eladó leányok, várva azt a piaci piros almát, a mivel a deli legény azt akarja mondani . . . szíftet után lesz az esküvőnk. Nagy kelendősége volt az almáknak, ebből arra lehet következtetni, hogy „új borra” bekötik sok szép lánynak fejét a „gyéggával.” Kár, hogy az idő nagy részben elrontotta a mulatságot, a melyre kedvező időben seregestől mennek az emberek. Mindazonáltal a legények és a lányok, a kiket a szivlők vonzott — ott voltak és ez a fő.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Szabó Béla bacsopolyai járásbírói irnokot saját kérelmére a szabadkai törvényszékhez áthelyezte.

Lóverseny. A Kossuth Lajos-utca torkolatánál egy nagy megyei színű zászlófelirat hirdeti, hogy Zomborban, október hó 12-én és 19-én lóverseny lesz. Ezen a két napon találkat ad egymásnak a megyei intelligencia és a sport szomjas közönség Zombor „zöld gyepén”. Már a mult számunkban említettük, hogy minden várakozáson felül sikerült a nevezések. Ennyi nevezéssel még nem zárultak le a zombori versenyek, ilyen programot még nem élvezhetett a megye sport közönsége. Nem kevesebb, mint 44 nevezés szerepel a programon, a mi a nagy pályákon is szenzáció számba megy.

Eljegyzés. Matkovits Béla az apatini járás főszolgabírája eljegyezte néhai Fernbach Antal és neje szül. Fernbach Anna leányát, Erzsikét.

Új zárda. Adán a Miasszonyunkról nevezett iskolánéknak új intézete nyílt meg Adán. Négy tanítónő és kisegítő apáca érkezett Adára, a kiket a vasutnál nagy előzékenységgel fogadott az előjáróság, a hitközség és női bizottság. A fogadó beszédet Schenke Antalné mondotta.

Hivatalvizsgálat. Dr. Széchenyi Tamás, a b. kulai járás főszolgabírája, dr. Ormay Kálmán járásorvossal egyetemben hivatal- s patikavizsgálatot tartottak Cservenkán f. hó 4-én; a látottak s tapasztaltak fölött teljes megelégedésüket nyilvánították.

Korhadt oszlopok. Egy érdekes újdonsága lesz az idej szini szezonnak. Töpits Zoltán, lapunk munkatársa egy „Korhadt oszlopok” című társadalmi színművet írt. A darab alapeszméje a mai modern kor politikai és társadalmi életből van merítve. A színmű premierje valószínűleg a mostani szezonn második felében lesz.

Nyilatkozat. Felkérteünk a következő nyilatkozat közlésére: Tekintetes Szerkesztő ur! Huzamosabb időn át távol lévén, csak most jutott tudomásunkra Csala Sándor urnak a „Bácska” 66. számában közlött ama nyilatkozata, melyben a segédeitől kapott levél alapján kijelenti, hogy azon levelekben (661. és 662.), melyekben mi segédeitől újabb találkozást kértünk — arról, hogy az újabb tárgyalás a bizonyítás módozatainak meghatározása végett kértük, említés téve nincsen. Ebben Csala urnak tökéletesen igaza van. És ez természetes is; mert mi egy még be nem fejezett ügy véglegesezése érdekében kértünk újabb találkozást, a szokásos 24 órán belül; az azonban, hogy ezen találkozáson mily előterjesztést akartunk tenni, tisztán csak mi reánk tartozik és nem a kérdéses levelekbe; mert egyáltalán nem szokásos, sőt képtelenség, hogy szándékunkat előre bejelentjük, — azt feltűnk csakis tájékoztatására közöltük. Mi feladatunk komolyságának teljes tudatában jártunk el s nem is célunk eljárásunkat menteni, csakis netaláni félreértések elkerülése végett kérjük jelen sorainknak szíves közlését — kijelentvén, hogy ez ügyben nem polemizálunk. Zombor, 1902. szeptember 20. Teljes tisztelettel dr. Frank Mihály, Khloyber Lajos.

Közigazgatási bizottsági ülés. Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. évi október hó 3-án Latinovits Pál főispán elnökle alatt tartotta meg rendes havi ülését. Jelen voltak: Hauke Imre polgármester, Gyurisits György főjegyző, Pöschkay Sándor t. ügyész, Dekker Pál tanácsnok, dr. Poppovits István t. főorvos, Györfly Géza kir. pénzügyigazgató, Sztankovits György kir. főmérnök, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Kerekes János kir. ügyész, dr. Alföldy Árpád, dr. Drakulits Pál, Széchenyi József, Fejér Gyula, dr. Konyovits Dávid és Kozma László bizottsági tagok. Ezen ülésen az egyes szak-előadók által előterjesztett jelentések tudomásul lettek véve és egyedül csak a tanügyi terén szűkséges volt a bizottság intézkedése, amennyiben megállapította, hogy az iparosok az idegen származású tanoncokat nem járatták iskolába, miért is utasított a rendőrkapitányság, hogy az ipartestülettel egyetértőleg ezen abnormis állapotnak véget vessen.

Ügyvédi kamarai hír. A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Solti Imre ügyvédet Ó-Kanizsa székhellyel a kamara lajstromába iktatta és dr. Flenkenstein Ferenc bezdáni ügyvéd székhelyét a kamara területén belül Zomborba helyezte át, továbbá, hogy Szalay Lajos újvidéki ügyvédet Újvidék sz. kir. város polgármesterévé választása következtében saját kérelme folytán, végül, Ratkovits József zentai és dr. Nagy Géza német-palánkai ügyvédet elhalálozásuk következtében az ügyvédek lajstromából törölte.

Bejelentett gyilkosság. Lapunk folyó hó 3-án megjelent 76. számában egy „Bejelentett gyilkosság” felirású hír jelent meg. Ezen hírt az „Újvidéki Hírlap”-ból vettük át. Miként most bennünket a bácsalmási főszbiró, ifj. Szutrély Lipót levélben értesít, nem igaz ebből a hírből egy szó se, koholtak a személyek, koholt maga az esemény is. Sajnos, hogy a legnagyobb elővigyázat mellett sem lehet teljesen kiküszöbölni az ilyen feltűtetési ripókságot.

Névmagyarosítás. Dr. Schwarz Lajos óbecsei ügyvéd és fia Mór vezetéknévüket a belügyminiszter jóváhagyásával „Szegős”-re magyarosították.

A zombori tanítók mozgalma.

E hó 3-án összegyűltek a zombori tanítók — számszerint 38-an — a városháza kistermében, a hol először dr. Drakulits Pál országgyűlési képviselő előtt tisztelegtek, kinek Temunovich József tanító tolmácsolta a tanítók óhaját. Drakulits teljes támogatását ígerte a fizetésügy rendezésében. Azután Latinovits Pál főispán fogadta a tanítókat. Drakulits orsz. képviselő ékes szavakban adta elő a tanítók jogos kérelmét, melynek megvalósításához óméltósága hathatós támogatását kérte. A főispán szokott nyájassággal és igen szívélyesen fogadta a tanítókat, a kiket azzal az örvendetes kijelentéssel bocsátott el, hogy tőle telhetőleg mindent el fog követni, hogy ha a városi budget azt megengedi, a tanítók fizetése felemeltessék. „Kötelező ígéretet — ugymond — még egyelőre nem tehetek, de ha csak lehetséges lesz, ügyükön segíteni fogunk, de előbb meg kell az érdekelt faktorokat hallgatni s csak azután határozhatunk.” Lelkes meg-megújuló éljenzéssel fogadták a tanítók a főispán kijelentését. Erre a polgármester lépett a terembe, a kit Petényi József lelkes beszédében üdvözölt, arra kérvén a város fejét, hogy ügyüket felkarolni, támogatni sziveskedjék. Válaszában a polgármester biztosította a tanítókat jóindulatáról, megemlítvén, hogy bizhatnak benne, ő iparkodik oda hatni, hogy a tanítóság kívánalmait a lehetőség határai között teljesüljenek. Végül Gräff Nikáz kir. tanfelügyelőt, a város tanügyi vezérét, keresték föl, a kit Ilkics István gör. kel. tanító lelkes, hazafias szavakkal kért ügyük felkarolására. Gräff nagy örömmel ígerte meg, hogy a tanítók, a kiket oly nagy előszeretettel kedves munkatársainak „vér az én véremből, hus az én husomból” szokott hívni, e mozgalmát egész odaadással támogatni fogja nagyon örülendő, ha sikerül kedves munkatársainak anyagi helyzetén javítani. Biztató auspiciumok között indult meg a tanítók mozgalma és hisszük is, hogy siker koronázza, a mit mindenki, a ki az iskolát és gyermekét szereti, őszinte szívből kíván, óhajt. Ugy legyen.

A hódásghai tisztviselő otthon

folyó hó 2-án szabad lyceumi előadást rendezett, amely alkalommal tagjai közül Berkes Rezső kir. telekkönyvvezető tartott egy szépen domborított, mindenkinek érthető, élvezetes előadást a szabad közművességről, anuak genezisét, szervezetét és működését ismertette. Előadás után a minden jóért és szépért lelkesen küzdő, még mindig fiatalos előadót az otthon állandó hálás közönsége lelkesen tapsolta és éljenzte.

Falb jóslata októberre. Október elsejével megjelent Falb tanár jóslása erre a hónapra. Falb jóslása szerint e hó második harmadában különösen 17-én a kritikus napon kiterjedt és bőséges esőzések várhatók. A hőmérséklet az első harmadban normális, a második harmadban stílyed, ellenben a harmadikban a normálison tetemesen felemelkedik.

Szegények ügyvédei. A zombori ügyvéd-egylet közhírré teszi, miszerint a zombori kir. járásbírósgal területén lakó, szegénységet igazoló ügyfeleket úgy a peres és perenkívüli, valamint fenyítő-ügyekben díjtalanul képviselik 1902. október hónapban: Dr. Gertinger Pál, dr. Guttmann Zsigmond, Halász Dávid és Henneberg Sándor zombori ügyvédek.

Halálozás. Szigethy István a zentai alsóvárosi plébánia kántora hétfőn hosszas betegség után elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Özvegyet és 5 árva hagyott hátra.

Katonai lóvásárlás. Miután az őszi remondázás f. évi október hónapban veszi kezdetét, érdekükben áll azoknak, a kiknek a katonaság részére alkalmas és eladásra szánt lovaik vannak, ezt, úgy azon vasuti állomásnak nevével, a hol a lovak a katonai lószorozó bizottság által megvizsgálhatók, haladéktalanul a cs. és kir. 2. számú lószorozó bizottságnak Szegeden bejelenteni.

Névmagyarosítás. Kiskoru Stein Béla, József, Rudolf, Mátyás, Sándor és Lajos kishegyesi lakosok vezetéknévüket a belügyminiszter jóváhagyásával „Szemzőre” magyarosították.

Egy fiatal, rövid szőrű, sárga vizsla folyó hó 2-án a kupuszinai határban hozzám csatlakozott; gazdája nálam átveheti: Husvéth Károly.

Szőlővesszők. A 400 féle Ripária közül a *Riparia Gloire de Montpellier* (nagylevelű) a klimatikus és talajviszonyaink szerint phylloxeraellentálló legjobb alanyfajta, mely rendkívül jól táplálja a nemes részt és 14 nappal előbb érleli be gyümölcsét, helyben zölden beoltva legbiztosabb és legolcsóbb telepítési mód. Kaphatók szokvány minőségben őszi vagy tavaszi szállításra Szilágy Péter nyugalm. titkár, oklev. szőlész- és borásznaál Zomborban (Csendes utca). 2—1

HIRDETÉSEK.**Pénz**

ingatlanokra 3—2

elsőbbségi bekebelezéssel

6% kamatra

egy vagy több évre kapható.

Bővebb felvilágosítással a „Bácska” szerkesztősége szolgál.

8610. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Petrovoszellő községben üresedésben levő 800 korona havi előleges részletekben fizetendő javadalmazással ellátott községi irnoki állásra hirdett pályázati határidőt ezennel meghosszabbítottam és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy 4 gmnázium vagy ezzel egyenrangú osztályok elvégzésének, eddigi működésüket igazoló okmányokkal ellátott kérvényeiket hozzám **folyó évi október hó 20-ig** annál is inkább terjeszték be, mivel a később érkezettek figyelembe nem veendem.

O Becse, 1902. szeptember hó 29-én.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

6418.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Parabuty községben leköszönés folytán megtüresedett s 720 korona havi előleges részletekben kiszolgáltatandó fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek. — Felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **1902. évi október hó 15-ig** nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétettni nem fognak.

Német nyelvbeni jártasság megkívánatik.

Hódásghon, 1902. szeptember 26.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

3—3

1109. sz.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Plávná községben üresedésben lévő rendőrfelügyelői állásra ezennel pályázat hirdetünk s felhivatnak a pályázni óhajtók, hogy a rendőrség szervezéséről szóló szabályrendelet értelmében felszerelendő kérvényeiket **1902. évi október hó 11-ig** a palánkai járási tekintetes főszolgabíró urhoz nyújtsák be.

A rendőrfelügyelő évi fizetése 440 korona, mely a községi pénztárból lesz havi utólagos részletekben kifizetve és szabad lakás.

Az előírt egyenruházatot a rendőrfelügyelő, ellenben a felszerelést a község tartozik beszerezni.

Kelt Plávnán, 1902. szeptember 26.

3—3

Az Előjáróság.

1973. sz. kig. 1902.

PÁLYÁZATI HIRDETME NY.

Hódásgh község előjárósága által — üresedésbe jött — gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik. Pályázni óhajtók felszerelt kérvényüket **f. évi október hó 12-éig** annál is inkább nyújtsák be az alulírott előjárósághoz, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazása 552 korona évi fizetés utólagos havi részletekben.

Hódásgh, 1902. október 2.

ELŐJÁRÓSÁG.

6538. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött vajszka-bogyáni körjegyzőségben a segédjegyzői állás.

Ezen állás javadalmazása havonkénti előleges részletekben évi 960 kor. és anyakönyvvezető-helyettesé váló kinevezése esetén évi 40 kor. tiszteletdíj.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 20-áig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Szláv nyelv tudása szükségeltetik s ennek bírása igazolandó.

Hódásghon, 1902. szeptember 29.

SZEMZŐ KÁROLY,
főszolgabíró.

3—2

4682. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebeleztetett Krusevlya községnél üresedésbe jött és évi 600 koronával javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázat hirdettetik s felhivatnak az állást elnyerni óhajtók, hogy kérvényeiket alulírott főszolgabíróhoz **f. évi október hó 15-éig** adják be, mert a később beadottak figyelembe nem vétetnek. Megjegyeztetik, hogy a pályázóktól 6 gimnázialis, vagy ezzel egyenrangú osztály elvégzése megkívánatik.

Zombor, 1902. szeptember 26.

TÁRCZAY DEZSŐ,
főszolgabíró.

2—2

6657. sz. kig.

Pályázati hirdetmény.

Hódságh községben elhalálozás folytán üresedésbe jött I-ső irnoki állásra ezzel pályázatot nyitok. Az irnoki állás javadalmazása évi 800 kor. előleges havi részletekben; felhivatnak az állást elnyerni óhajtók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Német nyelvbeni jártasság előnyül szolgál.

Hódsághon, 1902. október 1.

SZEMZŐ KÁROLY,

3-1

főszolgabíró.

2676. szám.

t. k. 1902.

HIRDETMÉNY.

Karavukova községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tételik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1903. évi április hó 6-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törési kereset annak a harmadik személynak, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1903. évi április hó 6-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk több figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1903. évi április hó 6-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmultra után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelmé nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is esatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A hódsághi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1902. évi október hó 1-én.

Szabó -mre,

3-1

kir. járásbíró.

2332 sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Baracska községben üresedésben lévő szülésznoi állásra pályázatot hirdetek. A szülésznoi javadalmazása évi 200 korona és a szülési eseteknél 1 korona 20 fillér. Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerű kérvényeiket hozzám **f. évi október 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Baján, 1902. október 1.

VOJNITS s. k.,

főszolgabíró.

5221. sz. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A Bács-Bodrogh megyei apatini járáshoz tartozó Apatin nagy községben megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek:

Ezen állás javadalmazása:

1. Évi 2000 kor. készpénzfizetés.
2. Évi 120 korona utiátalány.
3. A 3 hold 676 □ ölet kitevő jegyzői kert, a kucsában lévő 1 hold 73 □ ölyni földdarab, a községház mellett fekvő kert, nemkülönb $\frac{3}{4}$ telek föld haszonélvezeti joga, mely ingatlanok után az adót a község fizeti.

4. Anyakönyvvezetőnek leendő ki-nevezetése esetén évi 160 korona tiszteletdíj.

5. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhivom az ezen állásra pályázni óhajtókat, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi október hó 20-ig** nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Apatin, 1902. szeptember 30.

MATKOVITS BÉLA,

3-1

főszolgabíró.

7902. kig. 1901.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Pacsér községben üresedésbe jött községi segédjegyzői állásnak betöltése céljából pályázat hirdettek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 920 korona.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve, **f. évi november hó 1-ig** hozzám annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitzetni.

B.-Topolyán, 1902. szeptember 27.

CSASZAR PÉTER,

főszolgabíró.

1280. sz. kig. 1902.

Árlejtési hirdetmény.

Nemes-Militics községében a jelenlegi iskolaépület kibővítése, átalakítása és berendezési költségeivel kapcsolatos építési munkálatainak biztosítása céljából **f. évi november hó 16-ik napjának d. u. fél 4 órakor** Nemes-Militics községházánál írásbeli zárt ajánlatokkal kapcsolatos szóbeli árlejtés fog tartatni.

A 21,826 korona 8 fillérben megállapított költségvetési előirányzati összegnek 10%-a készpénzben avagy megfelelő értékpapirokban az árlejtés előtt bánatpénzül leteendő.

A részletes árlejtési feltételek, valamint a jóváhagyott műszaki tervezetek a községjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Nemes-Militics, 1902. október 2.

3-1

ELŐLJÁRÓSÁG.

Ujonnán bevezetett honi, párisi, berlini RUHADISZÉK APLIKÁTOROK a legnagyobb választékban.

Megérkeztek

Barchet és ujdonságok MINDEN ÁRBAN. FLANEL 21 MÉTERE.

Az elismert legjobb és legdivatosabb őszi és téli női szövet ujdonságok dús választékban

PÁRISI ÁRUHÁZBAN.

Tuna Gusztáv és Társa. ZOMBOR. (Corso.)

A legjobb és legolcsóbb Kész bluzok GYÁRI RAKTÁRA minden nagyságban és minőségben.

BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS. FÉRFIDIVAT UJDONSÁGOK. FEHÉRNEMŰ HONI GYÁRTMÁNY.

6-1

Üri és női emyők gyári raktára. Férfi ingek a legjobb minőségben.